

Sök upp, bjud in, möt!

MÅNGKULTURELL MÄSSA – WORLDS WITHIN WORSHIP – MAAILMOJEN MESSU

Innehåll

Vad är den mångkulturella mässan?	4
Hur kan man förverkliga en mångkulturell mässa?	5
Världar möts i mässan	6
Den universella och den lokala mässan	6
Gemenskapen i församlingen och i gudstjänsten	7
Om musiken i mässan	11
Bönen, ordet och nattvarden	14
Uppgiftsfördelning	17
Mångkulturalitet som en resurs och en rikedom i församlingslivet	18

Utgivare:

Kulttuurirajat ylittävän työn projekti
(Projektet för verksamhet över kulturgränser)
Finska Missionssällskapet 2013

Arbetsgrupp:

Arto Antturi, Irja Aro-Heinilä, Pekka Nyman, Hannu Lätti,
Pertti Poutanen, Kirsti Kosonen, Päivi Peittola, Riku Laukkanen,
Timo-Matti Haapiainen, Markus Hytönen, Eeva Liesilinna,
Sakari Löytty

Översättning och bearbetning:

Marika Björkgren-Thylin och Carre Lönnqvist

Ombrytning:

DA Graphics Oy

Fotografier:

Finska Missionssällskapetets bildarkiv

”Sök upp, bjud in och möt!”

Söndagens gudstjänst – en mångkulturell, engagerande och kollektiv fest som ser mångkulturalism som en resurs och som en förnyare av församlingslivet.

1 Inledning

Finland håller på att bli mångkulturellt. Uppemot två tredjedelar av invandrarna är kristna, men många av dem kommer aldrig i kontakt med vår kyrka och hittar inte sin plats i lokalförsamlingen. Ändå är just deltagandet i söndagens gudstjänst för många invandrare, oberoende av kyrkosamfund, en bekant tradition och ett viktigt avbrott i vardagen då man kommer samman till en gemensam fest.

I vår kyrka har man i många år fört diskussioner om söndagsgudstjänstens betydelse och försökt hitta sätt att liva upp den. Man har upplevt att gudstjänsten har förlorat sin plats som en central, samlande händelse i församlingslivet. Teman som ofta har kommit upp i diskussionerna är behovet av att mötas och av att känna gemenskap. Frågan är hur vår mässa kunde tjäna finländska kristna på ett tidsenligt sätt och samtidigt öppna sig för nya mångkulturella utmaningar?

Missionen är ett sätt att öppna fönstret mot världens kulturer och olika tolkningar av den kristna tron. Vi på Finska Missions-sällskapet vill gärna vara med i förnyelsen av mässa och bidra med våra erfarenheter av kristna gudstjänsttraditioner i olika delar av världen. Vi vill tillsammans med församlingarna fundera hur invandrare och personer med utländsk bakgrund kunde ses som en resurs och hur den kulturella rikedom kunde utnyttjas i mässan.

Avsikten med detta idématerial är att visa på olika modeller och metoder att förverkliga en mångkulturell mässa i församlingen. Vår primära avsikt är inte att skapa en ny alternativ mässa utan att öppna upp den vanliga högmässan också för invandrare och personer med utländsk härkomst. Vi tror att det lokala mötet mellan medlemmar av den världsvida kyrkan kan förstärkas på detta sätt och att den finländska mässan kan berikas med nya ingredienser. Vi tror också att församlingarnas högmässor kan tjäna i centrum av församlingslivet och samla olika åldersgrupper, ja till och med olika kulturer, för att möta varandra.

I detta idématerial presenterar vi metoden **”Sök upp, bjud in, möt!”**. Metoden upprepas i mässförberedelsernas olika faser och med hjälp av den försöker vi åskådliggöra en process där man gör en aktiv kartläggning av de personer som bor på församlingens område, deras gåvor och färdigheter, samt reflekterar över olika sätt att bjuda in dem att möta varandra och Gud. I materialet funderar vi också på vilka praktiska saker man bör ta i beaktande för att detta möte ska kunna ske och leda till att man firar en gemensam mångkulturell mässa.

2 Vad är den mångkulturella mässan?

Mässan är en mötesplats mellan vardag och fest, mellan människa och Gud, och ett tillfälle där världar på olika nivåer möts:

- Guds ords värld
- Börens värld
- Musikens världar
- Kulturernas världar
- Sinnenas världar

Den mångkulturella mässan vill respektera och stärka mässans plats i församlingens centrum och berika mässan med kulturella inslag. Vi presenterar alltså ingen ny liturgisk ordning utan vill i stället utveckla mässan så att den blir mera mångkulturell, inbjudande och gästfri. Genom mässan strävar vi efter att nå invandrare och personer av utländsk härkomst samt inbjuda dem till samarbete.

Sök upp!

... invandrare, musikaliska förmågor, personer som vill musicera, personer som vill hjälpa till med praktiska arrangemang, personer som vill ta ansvar.

Bjud in!

...alla, för att planera och fira en gemensam mässa, vara med i en musikgrupp, delta i en matlagingsklubb eller ha andra ansvarsuppgifter.

Möt!

...människan. Personer i alla åldrar och av alla språk deltar i församlingens gemensamma, kollektiva fest.

3 Hur kan man förverkliga en mångkulturell mässa?

Till exempel så här:

Sök upp, bjud in!

Sammankalla en planeringsgrupp med representanter för olika sektorer inom församlingen: präster, missions- och invandrarverksamheten, musiken, diakonin samt barn- och ungdomsverksamheten. Gör upp en plan för hur ni kan nå olika målgrupper.

Möt!

Planera en mässa som innehåller mycket musik från olika delar av världen, bibeltexter och böner på olika språk, avslappnad samvaro, möten och växelverkan. Det viktiga är hur man tilltalar människorna och hur de bemöts. Lämna bort all onödig stelhet och formalitet utan att ändå glömma mässans funktion som fest mitt i vardagen. Som ordning för mässan kan man använda veckomässan eller en vanlig högmässa med de sedvanliga melodierna, som berikas med mångkulturell musik och många språk.

Samhörigheten bygger på mötet mellan människor och förstärks när gruppen samlas inför Guds ansikte!

4 Världar möts i mässan

Mässan är på många sätt en mötesplats. Den är en fest för att fira Guds frälsningsverk och en plats där gudomligt och mänskligt möts. Människan får komma med sina bördor och bekymmer inför Gud och bli förnyad av ordet, sakramenten, bönen och musiken samt av att uttrycka dessa kollektivt. Mötet kulminerar i nattvarden, där människan ödmjucar sig in för sin Skapare och Gud själv utger sig för människan.

Mässan är också en mötesplats mellan helg och vardag, något heligt mitt i vardagen. Den är en fest dit man tar med sig sin vardag och där man får ny kraft att återvända till vardagen. Mässan kan fungera som en kärna och en mötesplats för all församlingsverksamhet. Vid altaret samlas alla åldersgrupper och församlingens olika verksamhetsformer samt representanter för dessa och från altaret går man tillbaka ut i vardagen.

Mässan är också en mötesplats för olika traditioner. Den gamla liturgiska traditionen möter nya traditioner med rötterna i olika kulturer. I mötet föds också nya traditioner. Mässan är alltså en mötesplats för gammalt och nytt. Det gamla förnyas, genom att respektera det gamla tar man också lärdom av det. Onödiga motsättningar mellan det gamla och det nya borde undvikas och i stället borde man sträva efter en konstruktiv dialog.

Slutligen är mässan också en mötesplats mellan tjänst och förkunnelse. Från mässan (missa) blir vi utsända att tjäna (leiturgia). Två av kyrkans huvudlinjer börjar i mässan: diakoni och mission. Mässan samlar all verksamhet i församlingen till gemenskap vid altaret.

5 Den universella och den lokala mässan

Då vi firar mässa blir vi en del av den universella, världsvida kyrkan. Samtidigt är mässan alltid lokal. Den förverkligas med hjälp av lokala krafter, vilket sätter sin egen speciella prägel på den.

Mässan överskrider också alltid kulturgränser. Mässans centralaste innehåll är det samma för alla och överallt. Av denna anledning erbjuder mässan en ypperlig möjlighet till ett mångkulturellt möte. Samtidigt som mässan kan hjälpa invandrare att förstå det finländska, kan deras egna kulturtraditioner sätta färg på den finländska mästraditionen. Samhörighet kan man finna genom att be, sjunga, uppleva saker tillsammans eller genom att dela en måltid. Musik från olika kulturkretsar kan fungera som en bro till den universella, världsvida kyrkan, men också ge tilläggfärg åt den lokala gudstjänsten.

När den gamla, uråldriga kristna traditionen och den lokala förverkligandet möts i mässan sker i kulturernas gränstrakter ett möte mellan människor, seder, traditioner och trostolkningar. Det är viktigt att dialogen i mötet är konstruktiv och att resultatet av mötet och mässförberedelserna är engagerande och inkluderande. Det faktum att mässan samtidigt är både universell och lokal förhindrar att den blir för påverkad av bara vissa specifika kulturer och subkulturer, så den inte blir exkluderande. När mässan förverkligas på rätt sätt är den öppen för alla oberoende av ålder och kulturell bakgrund och kan utgöra ett samlande centrum för församlinglivet och dess verksamhetsformer, en fest i vardagen. Mässan erbjuder även en möjlighet att mötas över kyrkosamfundsgränserna. En praktisk ekumenik på lokalplanet öppnar förståelsen för den världsvida kyrkan och för gemenskapen mellan dess medlemmar.

6 Gemenskapen i församlingen i och i gudstjänsten

Vad menar vi med gemenskap?

Gemenskap innebär att delta och att vara delaktig. Individen har möjlighet att delta i gruppens verksamhet och beslutsfattande. Individens aktivitet beror på personens eget val, gruppens strukturer och verksamhetsmodeller begränsar inte delaktigheten och deltagandet.

Vad menar vi med gemenskap i församlingen och i gudstjänsten?

Församlingen är Kristi kropp där varje del har sin egen uppgift. Församlingsmedlemmarna inbjuds aktivt att delta i verksamheten. De uppmuntras att delta i beslutsfattandet, att bjuda människor i sin omgivning till församlingen och att berika församlingen genom sitt eget deltagande och sin egen aktivitet.

Gemenskap är också gästfrihet, att önska någon välkommen och att hjälpa dem att finna sig till rätta i Finland. Å ena sidan handlar det om att göra den finländska gudstjänsten känd. Å andra sidan förutsätter gemenskapsbyggandet att man är intresserad av hur man håller gudstjänst i invandrarnas hemländer. På så sätt kan man finna en gemensam väg för mässan. Man bör sträva efter att hålla tröskeln till mässan låg och kyrkan tillgänglig samt ha ett öppet och fördomsfritt sinne. Detta gäller särskilt församlingens anställda.

I mässan kan gemenskapen också kräva att man avstår från sin egen smak och sina egna favoriter, till exempel i fråga om musik och ansluter sig till den linje som gruppen har valt. Att sätta sig själv åt sidan kan vara en befriande upplevelse.

Vad menar vi med mångkulturalism i gudstjänsten?

Gudstjänsten borde vara kärnan i församlingens liv. Den Jesustroende församlingens syfte är att vara en gudstjänstgemenskap. I sin enklaste form kan mångkulturaliteten i gudstjänsten förverkligas när de människor som samlats ber, lovprisar och sjunger på sina egna språk. Å andra sidan växlar gudstjänstens utformning mellan olika områden, länder och världsdelar – detta gäller också lutherska kyrkors gudstjänster. Gudstjänsterna i olika länder innehåller många pärlor vad gäller förverkligandet och dessa kan sammanföras för att liva upp och variera det traditionella, finländska, lutherska gudstjänstlivet. Samtidigt kan gudstjänsten för en invandrare erbjuda ett andligt hem och i ett bredare perspektiv en dörr in till det finländska samhället. I den mångkulturella gudstjänsten förverkligas den världsvida kyrkans lokala gemenskap.

Ekumenisk gästfrihet

De kristna invandrarna representerar många olika kyrkosamfund. Mångkulturaliteten för alltså med sig praktisk ekumenik till församlingarna, något som också kan vara utmanande. Vår gudstjänst kan kännas främmande för någon som kommer från ett annat kyrkosamfund. Den kristna kärleken och principen om gästfrihet förpliktigar oss att öppna vår dörr också för gäster och främlingar, för med Efesierbrevets ord är vi inte längre främlingar för varandra när vi samlas inför Guds ansikte, utan medlemmar av samma familj (Ef. 2:19). När Kristus är kärnan i mässan och när Guds familj samlas kring sakramentet som utdelas vid altaret är vi på trygg mark. Över samfundsgränserna är det möjligt att lära av varandra samt att dela tron och olika sätt att uttrycka tro. Detta förutsätter beredskap att lyssna och acceptera också olikheter.

Tankar om att bygga upp gemenskapen

Utgångspunkten bör vara att församlingens beslutsfattare och anställda tillsammans funderar över vad som är deras gemensamma föreställning och åsikt om församlingens uppgifter: om mission, diakoni, och koinonia, om invånarna på området (också invandrarna), om gästfrihet, ekumenik och gemenskap. Vidare behöver de diskutera hur de förhåller sig till det som är främmande och annorlunda samt hur de förstår jämlikhet? För dessa reflektioner behöver församlingen reservera 2 + 2 dagar (sammanlagt fyra dagar).

Sök upp!

Att kartlägga målgruppen och söka talanger

Församlingen bör kartlägga de invandrargrupper och personer med utländsk härkomst som bor på församlingens område. För denna uppgift är det viktigt att mobilisera församlingens alla verksamhetssektorer. Att församlingen blir allt mer internationell är ett fenomen som berör alla sektorer. Samtidigt kan man söka eventuella musik- och andra konstförmågor samt utreda intresset för gudstjänstverksamheten.

Bjud in!

Frivilliga förverkligar gudstjänsten

- Man bör sträva efter att göra praxisen att frivilliga på ett mångsidigt sätt deltar i planeringen och förverkligandet av gudstjänsten allmänt accepterad. Särskilt bör man bjuda in invandrare att delta i gudstjänstplaneringen och -förverkligandet.
- När man skapar praxis bör man gå igenom varje del av förberedelserna och förverkligandet av gudstjänsten och granska hur församlingsmedlemmarnas frivilliga arbete kunde utnyttjas. Man bör också utse kontaktpersoner som ansvarar för skolningen av de frivilliga inför gudstjänstuppgifterna och för annat stöd till de frivilliga. Det är viktigt uppgifterna som erbjuds de frivilliga till en början inte är för stora helheter utan handlar om små saker som att tända ljus och sätta upp psalmnummer.

- För att nå ut till invandrare och personer av annan nationalitet kan man bjuda in dem till olika slag av smågrupper (familjeklubbar, ungdomsgrupper, hantverksgrupper) och läger som fungerar som inkörsportar till församlingens huvudgudstjänst.

Före gudstjänsten:

- En av församlingens anställda skapar och upprätthåller kontakt med ledarna för de invandrargrupper som bor på församlingens område och närmar sig de nya potentiella församlingsmedlemmarna via dem.
- Församlingen informerar och påminner om gudstjänsterna också på andra språk än svenska och i alla sammanhang där man möter invandrare.
- Församlingsmedlemmarna utmanas att bjuda in t.ex. grannar och invandrare till gudstjänsterna.
- På församlingens webbsidor bör de kyrkliga meddelandena också finnas på främmande språk, åtminstone på engelska och de viktigaste språken bland invandrarna på området (t.ex. franska, spanska, ryska, kinesiska).
- Det bör ordnas särskilda tillfällen, t.ex. en timme innan gudstjänsten, där man tillsammans med prästen och kantorn går igenom gudstjänstens olika delar och terminologi (t.ex. liturgi, kalk, oblat), vad växelhälsningarna betyder och vad de olika sjungna avsnitten innebär.

Då man anländer till gudstjänsten

- Före gudstjänsten bör man ordna tid och utrymme för egen tyst bön i kyrkan. Och informera församlingsmedlemmarna om denna nya praxis.
- Speciell uppmärksamhet bör man fästa vid att hälsa gudstjänstdeltagarna välkomna. Målet är att varje besökare ska få ett personligt och respektfullt bemötande. Också invandrare kan vara med i gruppen frivilliga som hälsar välkommen och delar ut psalmböcker.
- Före liturgin och förrättandet av gudstjänsten kan man ordna en liten sångstund (ca 30 minuter) med korta, enkla sånger och under tiden anländer kyrkfolket till kyrkan.
- Förbönslådan bör tas i aktivt bruk. Antingen under kyrkans förbön eller i samband med att man anländer till gudstjänsten ska det finnas tid och möjlighet att skriva ner böneämnen. Det är viktigt att det bes för förbönsämnena under gudstjänsten och bönerna bör läsas åtminstone på de främmande språk som förebedjarna behärskar.

I gudstjänsten

- I början av gudstjänsten hälsar man församlingen välkommen på svenska och därutöver åtminstone på engelska och på andra språk som man kan och vet att finns representerade bland gudstjänstbesökarna. Det är viktigt att liturgen är äkta och naturlig, att hälsningarna är jordnära och hjärtliga och att gudstjänstdeltagarna uppmärksammas. Men allt bör ske på ett sätt som vittnar om en värdig inställning till gudstjänstens innehåll och gudstjänstbesökarna. Gudstjänsten är Guds folks fest.

- Man behöver särskilt uppmärksamma personer från länder där det skett en storolycka eller en naturkatastrof eller där det pågår krig. En tidigare eller nuvarande medborgare från landet kan då fungera som förebedjare. Bönen kan vara tvåspråkig: på ursprungsspråket och svenska.
- Vid behov bör det ordnas tolkning. Tolkningen kan antingen vara simultan och ske i bänkarna eller ordnas med hjälp av dataprojektor. Att läsa bibeltexterna på invandrarnas språk eller på engelska hjälper besökarna att följa mässans gång och öppnar världens språkliga rikedom också för finländska gudstjänstdeltagare.
- Gemenskapen kan också betonas genom att man återinför de kyrkliga kungörelserna i mässan. En del invandrare klarar kanske inte av att hitta information om församlingens verksamhet på internet eller i tidningar. En inbjudan till veckans program kunde därför framföras i mässan. Man bör dock överväga om informationens plats är efter predikan eller sist i gudstjänsten.

Efter gudstjänsten:

- Den prästen som står i tur att predika följande söndag kan samla en grupp intresserade som under veckan träffas för att diskutera kring söndagens evangelietext. Pastorn kan sedan använda de frågor och upptäckter som gruppen kommit med som material för sin predikan.
- Efter gudstjänsten bör man inte ha för bråttom att tömma kyrksalen utan berätta att man kan stanna kvar i kyrkan för att be eller samtala tyst. De som förrättat och medverkat i gudstjänsten kan ställa upp för samtal och frågor. Man bör se till att det också finns personer med invandrarbakgrund bland de medverkande.

Att ordna måltid i samband med gudstjänsten:

- Mat är en viktig del av gudstjänster och församlingsverksamhet som vill skapa gemenskap. Maten kan serveras färdiglagad och då deltar frivilliga i att ordna måltiden, men man kan även ordna maten eller kaffestunden som ett knytkalas.
- Ett trevligt alternativ är att ordna middagar som grundar sig på olika kulturtraditioner (antingen efter gudstjänsten eller separat). Till dessa inbjuds alla församlingsmedlemmar oberoende av bakgrund. Middagarna kan t.ex. vara kinesiska, ryska, senegalesiska o.s.v. beroende på vilka kulturer som invandrarna på församlingens område representerar. I anslutning till middagen presenteras det berörda landet, dess seder och bruk samt matkultur.
- Det är även möjligt att ordna kaffeserveringen efter gudstjänsten i stil med en cocktailbjudning där man har en ledd diskussion om på förhand valda teman. Värden är den som tillkännager de olika samtalsämnena.
- Man kan även ordna bordsvisa diskussioner i anslutning till måltiden eller kaffet. Som hjälpmedel kan man använda ämnen eller frågor som finns på kort/lappar som ligger på borden.
- Under maten eller kaffestunden kan man även få till uppgift att diskutera dagens predikan, vad man kommer ihåg från evangelietexten och predikan samt vilka frågor och upptäckter de ledde till.

7 Om musiken i mässan

Musiken är en organisk del av mässan. Enligt en gammal kristen tradition sjunger människan ut sin tro till Gud och samtidigt låter hon den tillsammans med församlingen bli känd för människor. Genom musiken andas liturgin in och ut: den andas in Guds ande, ordet och välsignelsen – och andas ut suckar, bön, tack och lovsång.

Musiken i mässan har två dimensioner: genom den kan var och en i sig själv närma sig Gud och uttrycka sin tro, men genom den kan man också gemensamt med andra visa sin tro som grupp. Musiken är alltså ett viktigt sätt att uppleva gemenskap. Musiken berör mässbesökarna också på ett emotionellt plan och kan således ha en djupare inverkan än den talade och lästa textens.

Så som det tidigare har konstaterats kan mässan och dess musik samtidigt vara både lokal och universell. Musiken förverkligas av kantorer och körer och det är fint om den kan få lokal prägel. Musiker och musikgrupper som bor på orten kan bidra med sitt kunnande vid sidan av den traditionella kyrkomusiken. Också i ackompanjemanget av psalmer kan man pröva på att använda lokala arrangemang.

Idéer för att förbereda mässans musik:

Sök upp, bjud in!

Gör en kartläggning av invandrarnas gåvor och kunnande samt inbjud dem till en gemensam skapande verksamhet. De följande två exemplen på musikklubbar kan användas som stöd också när man förbereder mässans musik.

Worlds Within Music

Musikklubb I "Låg tröskel"

- Sök upp musiker och personer som är intresserade av att sjunga.
- Ta församlingens interna nätverk till hjälp: musik-, diakoni-, ungdoms-, barn- och musikverksamheten kan samarbeta kring kartläggning, personliga kontakter och inbjudningar.
- Grunda en kör eller musikgrupp som övar in en mångkulturell repertoar: sånger från olika kulturer som invandrarna kan, korta och enkla engelska andliga sånger samt finländska sånger och psalmer.
- Målet är att skapa kontakt mellan invandrare och finländare med hjälp av sång och musik. Verksamheten ska vara glad och avslappnad samvaro samt otvunget och uppfriskande musicerande.
- Håll tröskeln låg eller eliminera den helt med principen "alla är välkomna".
- Som ledare fungerar en kantor och lekmanmusiker
- Det centrala är mötet mellan människor vilket stärker samhörigheten.
- Musikklubben förbereder och förverkligar mässans musik tillsammans med ledarna och kantorn.

Musikklubb II "Open stage"

- På större orter eller i kyrkliga samfälligheter kan också det så kallade Open stage-formatet fungera. Man gör då en kartläggning av de personer med utländsk bakgrund som bor på orten och som sysslar med musik. Sedan ordnar man klubbkvällar som erbjuder etno- och andra folkmusikgrupper, rap-artister, gospelgrupper m.fl. en estrad och en möjlighet att uppträda.
- Målet är ett möte mellan kulturer och växelverkan genom musikaliskt delande. Under klubbkvällarna kan man också ha verkstäder där man tillsammans lär sig sånger och danser från olika kulturer.
- Till klubbarnas verksamhetsidé hör också kontakten till mässan. Musikgrupperna som deltar i klubbkvällarna kan ombes att uppträda i de mångkulturella mässorna eller ges ansvaret för musiken i mässan. Man kan även be musikgrupperna uppträda på andra församlingstillställningar.
- När man planerar klubbkvällarna är det bra att ha en ansvarsgrupp, en programledare och någon yrkesmusiker med tanke på verkstäderna (t.ex. en kantor, ungdomsmusiker eller en annan lokal musiker) som koordinerar kvällen.

Möt!

Att förbereda och förverkliga mässan

Integrera mångkulturell musik i mässan och försök göra mässans atmosfär öppen och vänlig så att deltagarna upplever sig sedda och uppmärksammade.

- Kören eller musikklubben drar igång allsången redan innan gudstjänsten börjar så att kyrkan ljuder av liv när församlingen kommer in.
- Musiken för mässans olika delar förverkligas på ett mångkulturellt sätt så att t.ex. dagens psalm, svarsmusiken, nattvardsmusiken och andra lämpliga musikinslag har mångkulturell prägel.
- Mässans lovsångs- och tacksägelsedimension kan stärkas genom att öka musikframträdanden på platser där det passar in tematiskt, t.ex. i samband med inledningsmusiken, avlösningen och treenighetspsalmen kan man ha flera sånger och det samma gäller vid kollektpsalmen och den avslutande musiken.
- I vår psalmbok finns flera internationella psalmer som också har engelsk text (texterna finns på internet).
- På psalmernas platser kan man även använda internationellt kända andliga sånger t.ex. på engelska.
- Främmande sånger, t.ex. svenska psalmer, kan också sjungas så att en försångare sjunger en strof varefter församlingen upprepar strofen.
- Musicerandet och allsången får gärna fortsätta under kyrkkaffet, missionslunchen eller liknande tillställningar.

8 Bönen, ordet och nattvarden

I de lutherska kyrkorna i **Afrika** och **Asien** har bönen och Guds ord en mycket central ställning i gudstjänsten och församlingens liv. Bönen är en viktig del av den kristna identiteten för asiatiska, afrikanska och latinamerikanska kristna. Då man beger sig ut på resa ber man gemensamt om beskydd. På kyrkans byggarbetsplats och kontor börjar dagen med morgonbön. I kyrkan och i hemmen ber man bordsbön tillsammans. De thailändska kristna upplever t.ex. att de får alla saker ur Guds hand. ”Khoop khun Pratsau”, ”tack Gud”, utbrister man gång på gång i vardagens olika situationer.

Bönen

1. Bönealtare

- Bygg upp bönealtaren med inslag från olika kulturer t.ex. med hjälp av tyger, biblar, blommor och ljusstakar.

2. Böneämnen

- Samla in förböns- och tacksägelseämnen från de länder som gudstjänstdeltagarna representerar. Be för ämnena på olika språk
- För den gemensamma förbönen sammanställs böner för olika länder och världsdelar.
- I förbönen beaktar man olika länders aktuella händelser och eventuella katastrofer.

3. Olika sätt att be

- I många asiatiska lutherska kyrkor är praxisen att alla ber samtidigt, högt, på sitt eget språk för förbönsämnen som gudstjänstdeltagarna nämnt.
- På andra håll berättar liturgen först om förbönsämnena som man sedan ber för tillsammans med dem som sitter bredvid, var och en på sitt eget språk.
- Det är även möjligt att göra så att förebedjaren ber en mening i gången som församlingen sedan upprepar.
- Mellan böner kan man sjunga bönesånger t.ex. Taize-sånger.

I den allmänna förbönen bör man ha med personer från olika länder som alla ber på sitt eget modersmål.

4. Bönen Fader vår och Välsignelsen

- Bönen Fader vår bes högt, unisont, var och en på sitt eget språk.
- Herrens välsignelse läses på flera språk, t.ex. tre olika språk.

Ordet

1. Ta med Bibeln

- Uppmana i förväg gudstjänstdeltagarna att ta med sig en bibel på sitt eget språk.

2. Dagens texter

- Läs texterna på olika språk, också på svenska. Alternativt kan man projicera den svenska texten på en vit duk eller direkt på väggen.
- Predikotexten kan läsas växelvis eller med hjälp av olika roller om det handlar om en berättelse.

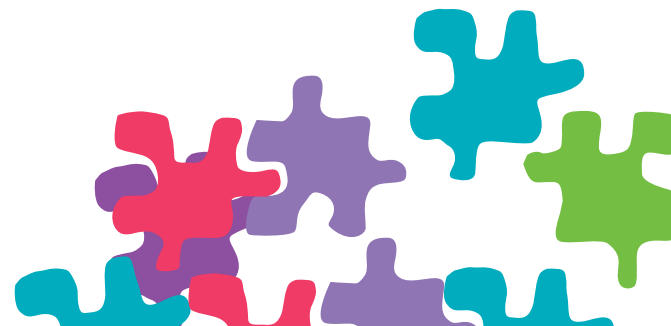
3. Predikan

- Predikanten bör se glad ut och tala fritt.
- Predikanten förbereder sin predikan utgående från söndagens texter tillsammans med någon etnisk grupp.
- Predikanten kan ställa en fråga utgående från predikotexten och be att gudstjänstdeltagarna funderar på den tillsammans med dem som sitter bredvid.
- Predikotexten läses och förklaras varefter predikanten ber gudstjänstdeltagarna att parvis diskutera hur texten talar till dem just nu.
- Predikotexten eller dagens tema kan åskådliggöras med hjälp av teater där också barnen involveras.
- I predikan kan man även använda åskådningsmaterial/bilder/historier/berättelser från olika länder/dansuppvisningar.

- Man kan intervjua en invandrare i anknytning till söndagens predikotext.
- Gudstjänstdeltagarna kan uppmanas att rita/måla bilder utgående från dagens predikotext. Målverktygen ställs ut i ett angränsande rum om ett sådant finns att tillgå. Bilderna kan användas för att åskådliggöra predikan.
- Man kan även dela ut pennor och papper till gudstjänstbesökarna och be dem skriva ner de tankar som dyker upp under predikan.

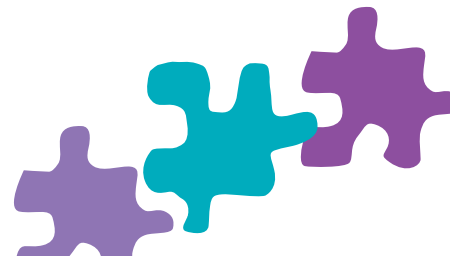
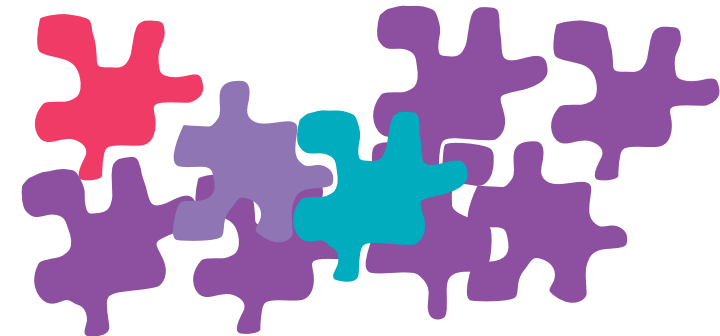
4. Söndagsskola

- Att ordna söndagsskola under gudstjänsten gör det möjligt också för familjer att delta i mässan. Söndagsskollärarna kan samla barnen framme i kyrkan t.ex. efter avlösningen och så går de tillsammans i ljusprocession till söndagsskolan. Efter söndagsskolan kan de återvända för att delta i nattvarden eller bli välsignade tillsammans med sina föräldrar.
- Man kan även pröva på att ordna söndagsskola för vuxna. En repetition av kristendomens grunder och bibelundervisning är nyttigt för alla. I den lutherska kyrkan i USA är det vanligt att hålla söndagsskola för olika åldrar innan gudstjänsten börjar.

Nattvarden

Som det tidigare har konstaterats för mångkulturaliteten med sig ekumenik på praktisk nivå, men också dogmatiska frågor. Altarets centrala plats i mässan understryker nattvarens betydelse som en del av den universella kyrkans gemenskap. Att ta emot nattvarden av en representant för en annan kyrka, t.ex. en invandrare, kan vara en rörande upplevelse, men frågan om vem som har rätt att dela ut nattvard och vem som kan delta i nattvarden är inte nödvändigtvis någon okomplicerad sak. Vår kyrka uppmuntrar oss till att bredda den ekumeniska gemenskapen så länge som de gemensamma grundläggande övertygelserna kyrkorna emellan om förkunnelsen av evangelium och förvaltandet av sakramenten kan skötas (Kyrkoordningen 1:4 och 2:11). Församlingarnas nattvardspraxis varierar och därför är det skäl att diskutera nattvardsdeltagandet, utdelningen av nattvarden samt en eventuell välsignelse av barn i god tid, medan man ännu är i planeringsskedet.

9 Uppgiftsfördelning

Fördelningen av uppgifter och lekmanansvaret är en central del av mässans förberedelser. Då man planerar mässan kan man samla grupper som får ansvar för olika delområden t.ex.:

- musiken
- maten
- bild- och ljudteknik
- välkommandet av gudstjänstdeltagarna
- förbönen

Avsikten med grupperna är dels att få det praktiska att löpa så att mässans deltagare upplever sig sedda och uppmärksammade, dels att stärka bandet till församlingen genom att lekmanen tilldelas uppgifter och ansvar i gudstjänsten.

10 Mångfald som en resurs och en rikedom i församlingslivet

Eftersom Finland blir allt mer internationellt och det anländer fler och fler kristna från olika delar av världen till vårt land är det en utmaning att få dessa med i församlingslivet, men i ännu högre grad är det en möjlighet. Då vi förstår att den kulturella mångfalden är en följd av Guds skapargärning kan kontakten med Kristi världsvida kyrka förstärka den lokala församlingen. Mångfalden för med sig en upplivande frisk fläkt som piggar upp församlingen och befriar den från inåtvändhet och rädsla för det främmandet. Till församlingens grundläggande väsen hör att vara utåtriktad och öppen. I det här hänseendet borde egentligen alla församlingar vara internationella församlingar. Vår förhoppning är att församlingen efter att ha provat på dessa sätt att fira mångkulturell mässa tar med mångfalden som en bestående del av församlingslivet.

Idéer:

- En mångkulturell körverksamhet kunde bli en varaktig del av församlingens musikliv och ungdomsverksamhet.
- Låt mångfalden bli en bestående del av mässan. På en större ort kan man göra de mångkulturella mässorna till en del av verksamheten i en viss kyrka/kapell. På mindre orter kan man försöka skapa stabilitet genom att ordna mässorna regelbundet t.ex. en gång i månaden.
- Utöver att kalla invandrare och personer med utländsk bakgrund till ansvarsuppgifter i mässan kan de också tas med i annan verksamhet i församlingen t.ex. i distriktsråd eller direktorer.
- Man kan även starta mångkulturell smågruppsverksamhet, t.ex. bibelgrupper och hobbygrupper.

